

МОНТЪ ЕВЕРЕСЪ

Най-високият връх на земята

Върхът Монтъ Евересъ е най-високата част на прочутият Хималайски планини, които се намират в Азия. Хималай на български значи „покрита с сняг“. Хималайските планини носят това си име, защото сж вечно покрити с сняг.

Върхът Монтъ Евересъ е висок 8,879 метра надъ морското равнище. Да се достигне до него е мечта на много изследователи, които не веднаж сж правили опити да се изкачат до най-високата точка на земята. Но изкаването до върха е много трудна и мъчно постижима задача.

Една от главните причини за мъжното достигане до Монтъ Евересъ е студа. Тамъ е винаги само снягъ и ледъ. А да се пътува срѣдъ вѣчни снягове е опасно. Седне ли човѣкъ да си почине, не може вече да стане, студътъ сковава краката му. Ако пъкъ легне да спи въ сняга, никога нѣма да се събуди.

Но има и друга голѣма опасностъ при такава пътуване. Снягътъ тамъ е много дълбокъ. Понѣкога подъ него има цѣли пропасти, въ които пропадне ли човѣкъ, никога не може да излѣзе, ако не се намѣри нѣкой да го извади. Въ планината често се явяватъ голѣми бури, които навѣватъ сняжни маси и затрупватъ всичко.

Случва се понѣкога човѣкъ да изгуби и зрението си отъ силната слънчева свѣтлина, която блѣсти съ ослѣпително отражение върху бѣлия снягъ. Тогава, ако е самъ, нѣма никаква надежда да се спаси.

Върѣки всички тѣзи опасности, правени сж много опити да се достигне до върха. Много изследователи сж предприемали пътувания, за да се изкачат до Монтъ Евересъ.

Въ 1921 година една група отъ седемъ души, англичани, сж успѣли да намѣрятъ най-добрия пътъ, по който може да се достигне до върха.

На следната година, друга група англичани сж тръгнали по тѣхния пътъ, като сж носили съ себе си палатки и хранителни припаси. Като до-

стигнали на една много голѣма височина, появила се буря и една грамадна сняжна лавина врѣхлетѣла надъ тѣхъ и отвлѣкла седемъ души, които намѣри тамъ своята смъртъ. Останалитѣ едва се спасили.

Презъ 1924 година, нова група отъ сжщитѣ хора, се опитали отново да достигнатъ до върха. Но и този пътъ сняжнитѣ бури ги посрещнали и затрупвали палаткитѣ имъ.

Най-после небето се прояснило, слънцето изгрѣло и върхътъ се очерталъ предъ погледа имъ. Но групата не се решавала да продължи пътуването. Само двама отъ тѣхъ се решили да тръгнатъ къмъ върха. Единиятъ се казвалъ Мальори, другиятъ Ирвинъ.

Двамата смѣли мъже поели къмъ върха. Дълго тѣхнитѣ другари виждали извивкитѣ имъ по стрѣмния пътъ, но паднала тежка мъгла и тѣ изчезнали отъ погледа на очакващитѣ ги. Когато отново се прояснило, високо нѣкъде къмъ самия връхъ се виждали две черни точки, които се движели нагоре. Това били Мальори и Ирвинъ!

Но нова буря ги скрила отъ погледа на тѣхнитѣ другари. Настѣпила нощта. Една страшна нощ, пълна съ очакване и страхъ. Когато слънцето се показало, Мальори и Ирвинъ вече не се виждали.

Дали тѣ сж достигнали върха или сж пропаднали въ нѣкоя сняжна бездна, това никой не знае. Както никой не знае дали тѣ не лежатъ сега замръзнали на такава височина, на каквато никой преди тѣхъ не е достигалъ. Защото никой не се е върналъ живъ отъ тамъ.

Но стремежътъ къмъ достигане на Монтъ Евересъ не е престаналъ да вълнува хората. Много опити сж правени следъ Мальори и Ирвинъ. Но върхътъ все още остава недостижимъ. Това, обаче, не отчайва човѣцитѣ, които искатъ да завладеятъ най-високата точка на земята. И все нѣкой ще успѣе да достигне до върха и ще се върне да ни разкаже за своето смѣло пътуване.

Георги Крънзовъ

ЛАЗАРКА

Ржченица

Ив. Н. Янакиевъ

Лазарчице — китчице,
тропни дважди за кака,
да ѝ дойдатъ сватове,
мама да ги дочака.

Лазарчице — китчице,
тропни трижди за мама,
да ми бѣде весела,
кога растна голѣма.

Дора Габе

Красотитѣ на родната страна

МУСАЛА

Ти високъ си, гордъ и славенъ
връхъ скалистъ — катъ великанъ.
Винаги стоишъ изправенъ,
като стражъ, готовъ за бранъ.

Гледашъ ти въ далечината,
съ твойтѣ бистри езерца,
а подъ тебъ ехти земята;
весели трептятъ сърдца.

Ти издигашъ се високо,
надъ скалистия балканъ,
всичко виждашъ на широко,
катъ сжщияски великанъ.

Бѣло море наблюдавашъ
всѣки денъ и всѣки часъ,
по Марица му предавашъ
поздравъ сжщъ отъ всички насъ.

Отъ далеко се синѣе
твойто чело на гигантъ,
погледътъ ти все мжждѣе
и лъщи като брилянтъ.

Славчо Ангеловъ

НАШИ ПИСАТЕЛИ

Славчо Красински

Роденъ е на 25 декември 1907 година въ гр. Фердинандъ, сега живѣе и работи въ София.

Славчо Красински е отъ най-младитѣ и даровити наши поети. Написалъ е до сега три книги стихове за възрастни: „Изстрелъ“, „Пролѣтенъ гостъ“ и „Зелени облаци“. За малкитѣ той е написалъ книжкитѣ: „Кралчанъ и Караманъ“, „Веселата къща“, „Хвърковатата свиня“, „Животътъ на трима ученици“, романъ, „Лъжливъ Тилилейко“ и др.

Той е сътрудникъ на почти всички наши детски вестници и списания и е единъ отъ първитѣ сътрудници на „Славейче“. Въ този брой печатаме на първа страница стихотворението „Българска земя“ отъ новата му книга „Зелени облаци“.

СЪКИРАТА, ГОРАТА И РЖЦЕТЪ

— О, стига, стига сте ме сѣкли!
запротестирала гората.

Ржцетъ за оправдане рекли:
„Съвсемъ не е въ насъ вината“.

„Сърди се на злата сѣкира,
че тя изъ тебе вѣчно шета,
и дори зиме се не спира
да сваля стройнитѣ дървета!“

— Така ли? Тѣй ли я гласите?
Я вижте тази топоришка,
не е ли сжщо отъ горитѣ! —
безъ нея не сѣка ни нишка.

— И кой я въ дупката ми
слага?
Не сте ли вие?... Съ извинене,
да казвате ви тѣй прилѣга,
затуй вините само мене.

Иванъ Стратевъ

дейно, както по-рано. И почна се пакъ сжщата история: радостъ, храна до насита, мили очи. А следъ нѣкой денъ и други то захващаше пакъ да си мисли нѣщо свое, да се дѣли като диво. На това отгоре то, като всѣко живо сжщество, не можеше да се остави отъ нѣкои свои недостатѣци и лоши привички. Когато го виждаха да се връща ту на три, ту на четири крака и изглеждаше на безобиденъ миренъ пѣтникъ — къде всжщностъ бѣше ходило то? — Въ лозята или въ мисирлицитѣ (страшно много обичаше зрѣлото грозде и още млѣчнитѣ мамули), дето пждарятъ не веднаж бѣше стрелялъ съ сѣчми по него. Като по длъжностъ, то заобикаляше нивитѣ, дето хората работѣха, грабваше торбата съ хлѣба на нѣкой овчаръ и отъ всички страни тогазъ му викаха: ху-ху-ху! Изъ близкитѣ села, като все въртѣше опашка, влизаха въ къщитѣ и правѣше пакости.

Веднажъ Галунка, — дотѣрча изплашена и каза, че на тавана ходи нѣкой. Притекоха се двама-трима слуги, взеха и пушка. Отзадъ господарската къща бѣше низка, почти наравно съ земята, и презъ една врачка се отиваше направо на тавана. Докато чакаха да изкаратъ нѣкой хайдукъ, Маринъ слугата, който бѣше най-сърдцатъ, избута предъ себе си като овца жълтото куче. То бѣше си пжгнало гла-

вата въ една тенекия за масло и не можеше да я извади. Поклащаше я важно-важно, като попска шапка, и не виждаше къде върви. Изпокапаша всички отъ смѣхъ. Аго виеше като вълкъ.

Кое-какъ освободиха му главата отъ тенекията и, като потърсваше ту едното си, ту другото си ухо, кучето избѣга надалечъ, колкото да не го стигне камъкъ, и легна. Сега помислиха, че, виновно и зарамано, то ще си вземе очитѣ нанѣкъде. Но то стоя още много време и липса, както си знаеше — неугадешката.

Мина се много време. Колко? — Никой не бѣше броилъ днитѣ. Много време. Отъ чифлика се изгубиха веднажъ два вола, а се случиха най-добритѣ — Балана и Чавгата, ония едритѣ, бѣли като снягъ, съ голѣми рога, като на елени. Чичо Митушъ нареди трима-четирма слуги и ги прати да ги търсятъ. Тръгна и той. Мина презъ две, презъ три села, спира се въ разни къщи, лаха го какви не кучета — и бѣли, и черни, и жълти. Но ни веднажъ не му дойде на умъ за жълтото, за тѣхното куче. Каточа такава куче не бѣше и сжществувало.

Като се връщаше, безъ да знае дали воловетѣ сж намѣрени, залутанъ въ тъмнината, уморенъ, отчаянъ, той чу кучешки лай и докато се усѣти, три голѣми кучета — отъ тѣхъ едното бѣше бѣлезникаво и въ тъмнината се виждаше ка-

то свѣтло петно — се спускаха отгоре му и насмалко да го ухапятъ. Най-стрѣвно се спускаше отгоре му бѣлезникавото куче.

— Стой! Кой си? — чу се троснато силенъ гласъ и въ тъмнината изкочиха две черни сѣнки и два ножа лъснаха, натъкнати на пушкитѣ. Бѣха двама войници.

— Къде? Ще бѣгашъ презъ границата, а?

— Кой ще бѣга?... Каква граница... Че азъ си търся воловетѣ... Каква граница...

— Не разпирвай много. Върви напредъ! Кой си ти?

— Воловетѣ си търся, бре момчета. Азъ съмъ отъ Хаджи Петровия чифликъ. Азъ съмъ Митушъ, Митушъ...

Войницитѣ погледнаха отблизо и познаха чичо Митуша. Безъ да усѣти, той бѣше се озовалъ на границата. Все пакъ войницитѣ го откараха на поста. Разпитаха го, поприказваха, разбраха се. Чичо Митушъ дори яде отъ гостбата имъ, когато войницитѣ се хранѣха. Едно жълто куче надничаше отъ вратата и чакаше да му дадатъ нѣщо.

— Я! Нашето куче! — извика чичо Митушъ. — Кога е дошло? Туй куче е наше.

— Какъ ваше? То си е наше, — каза единъ войникъ.

Жълтото куче позна чичо Митуша, зарадва се, завъртъ опашка.

— Ето, позна ме, — каза чичо Митушъ. — Жълтурко, какво правишъ, бе Жълтурко?

Чичо Митушъ разправи историята на жълтото куче, разправи и за нѣкои негови подвизи. Накрай, срѣдъ смѣха на войницитѣ, той каза:

— Е, сега ще ми го дадете ли? Да си го взема ли?

— Какъ ще си го вземешъ, — каза старшията на поста. — То е наше. То, знаешъ ли, е зачислено на порционъ и получава по едно кило мамулено брашно на денъ. Какъ така...

— Не ща, не ща, — отстъпи чичо Митушъ. — Нѣма да го взема. Значи, и то е войникъ, а? Войникъ? Нека служи, нека...

Но следъ като го изпратиша донѣкъде войницитѣ и си тръгна самъ, чичо Митушъ прекара презъ ума си какво му се бѣше случило и страшно много се ядоса, като си спомни какъ жълтото куче щѣше да го ухапе насмалко. „Какъ тѣй да не ме познае... Какъ може да не ме познае, — мислѣше си чичо Митушъ. — Или иска да се покаже, че е на служба“. Гнѣвътъ му не минаваше и, като се пообърна назадъ и погледна къмъ поста, той си каза: „Ти ще ми дойдешъ, азъ ще те науча“.

Но кучето не си дойде. Веднажъ чичо Митушъ срещна единъ отъ войницитѣ, които го бѣха хванали на границата.

— Какво стана нашиятъ войникъ, бе момче? — попита той. Служи ли? Служи ли?

— Какъвъ войникъ?

— Жълтото куче... Наше-

то куче. Служи ли? Служи ли? — А, то не е вече при насъ, — каза войникътъ. — То избѣга.

Чичо Митушъ се надѣваше, че сега кучето ще се върне. Но минаваха дни, а него все го нѣмаше.

То се върна една нощ презъ есенята. Тѣмно бѣше навънъ, валѣше. Чичо Митушъ чу нѣкакъвъ шумъ, нѣкой каточе натискаше вратата. Презъ тая година бѣха станали много кражби на коне. Конекрадцитѣ, влашки цигани, подкопаваха стениитѣ на дамищата, влизаха вътре и откарваха конетѣ. Това дойде най-напредъ на ума на чичо Митуша. Той взе пушката и не отвори вратата, а заобиколи презъ дама, за да издебне крадцитѣ. Излѣзе — гледа, слуша, нѣма никой. Но нѣщо пакъ се виждаше тамъ, не бѣше човѣкъ, но имаше нѣщо. Чичо Митушъ се приближи: до вратата се притискаше куче. Погледна го отблизо: бѣше жълтото куче.

Чичо Митушъ се върна, отвори вратата, донесе лампа. Кучето искаше да се хвърли отъ радостъ върху му, но за да не го изцапа, чичо Митушъ го изхока. То се сви плахо до стената. Бѣше мокро, мършаво, сегиз-тогизъ лизваше една голѣма червена рана горе на предния си кракъ. И се сви-ваше, затреперваше съ цѣлото си тѣло и гледаше чичо Митуша съ скръбни, човѣшки очи.

Йорданъ Йовковъ